

Промкооперацд оньдин дөнъ өгхмн

Мана партин болн оln өмтнә сан-ансөдкльн негн болдг учрар, Коммунистическ парти болн Советск правительство күчкөлсчирин бәәдл-джиргьл ясурухин төлә оньдиндән килм-джен өгтә. Мана төрөск партин ухансөдкльн күөл болч төрүр — коммунизм төсхльнур зөрүлганә.

Советск оln өмтнә бәәдл-джиргьл-лишк кемджен улам бөд чиги йовна, улам сәәхрәт, джиргьлтә бәәд йовна. Байрта, джиргьлтә бәәд төсхдз йовх советск оln өмтн хаалгьдән сәәх цуг түрү-зүдү, күндж динләд, санам уралан йовд йовна.

Советск оln өмтнә материалнь, культури болн санансөдкльнне кемджәд цаарандн бөкжә-бөрджүлхин төлә КПСС-н Центральн Комитет нуцртган улагьар көдлмш кемдәнә. Ами болгьна тоод продукц кемд гаргьлтгьн нүр болчг капиталистическ ора-уттулгдг экономическ халхарн күңәт, давдз гархми гисн голгч төриг хурдар күңәхми гьдз, ухансөдкльн өгчәх ик чинртә, шинштин тогтаврмуд батлгдз аягдад бәәнә. Эн аядн чинртә төриг хурдар, сәәнәр күңәхд промыслов коопаерацин орам аах зөвтә. Производствин средствин общественн зөбрд түшдг кооперативн организац болдг төләдән, промыслов коопаерц государственн промышленностд шидрәд, советск оln өмтнә бөдкжәх неквирг теткхиг тоолдз, эврәннн продукцан гаргьнә.

Оln өмтнә бәәдл-джиргьл теткльнә жерг промыслов коопаерацин көдлмшт ик орам эәннә: хувц, гос уйлгьн болн яслгьн, мастерскойсар, парикмахер-кеср, зург цокдг, герин уваху яслгьар, нань чиги кергүд күңәдз дөнъ-нөкд болгьнә. «Оln өмтнә бәәдл-джиргьлнн тектвр ясурухин керг-үүдлврин тускар» 1959 джилин мартин 6-д, КПСС-н ЦК-н болн СССР-н Министрмүдин Совет тогтавр батлгемн. Советск оln өмтнә бәәдл-джиргьл теткльнә кемджәг бөдлүлхд партиин, советск организацн болн

промыслов коопаерацин көдләчирин өмн ямаран ик чинртә төр бәәхин тускар эн тогтавр даки нег темдлгдзәнә. Советск улс ик-бәтг уга врәнн сөдкә туссн килвр болн сәәхн хувц үмсх зөвтә, гер дотран ке-сәәхн бәг-әд хаджль зөвтә. Эн тоотиг теткхд балгьсөд болн селәдт бәәх өмтнә бәәдл-джиргьлтә теткдгд предприятие ик чинртә болх зөвтә. Иим предприятие юнакс төсхдхнн партин болн правительствин тогтавр заадсн бәәнә. Бәәрин промышленностин министрствин, теткүлин болн промыслов коопаерацин предприяти-ин болн колхозмудин средств энүнд өрлхмн.

Оln өмтнә бәәдл-джиргьл теткхд промыслов коопаерц зөвәр ик көдлмш тусна.

РСФСР-н промкооперац оln өмтнә бәәдл-джиргьл теткхд 30 мингьгн предприятие бәәнә.

Партин болн правительствин шинврмүдәр гардвр кегьдә мана республикд промыслов коопаерц делтрүлгьнә тускар зөвәр сән көдлмш кегчкв. Оln өмтнә бәәдл-джиргьл теткхд артельмүдин болн предприятиясин тонь зөвәр өсв. Урдн, партин болн правительствин тогтавр гархми өмн 39 бытовое предприятие бәәсн болхла, бәгд цагт 78 болв. Нидн джигин эн цагла дүнхьүлхлә, өмтнә бәәдл-джиргьл теткльнә кемджән 2 холван өсв.

1960 джил болн терүнә дарук джилмүдтн промыслов коопаерацин көдлмшин кемджен кесг холван өхмн. Продукц гүртм кемдз гаргьлтгьна зурагьан 1959 джил 6 сай 30 мингьгн арслнз күңәхр бидн сөдкәхлә, 1962 джил 22,5 сай арслнз болхми. Темдлгдзәх долан джилә зураг 4 джилин эрпц бидн күңәхдн, долан джилин чилгчәр продукц гүртм гаргьлтгьна кемджән 39 сай арслнз күрхми эс гидз 1959 джилнәр болхла, 6,4 холван өсхми. Айтн бәәдг ик-ик болн дундин пункт-т шин комбинатс болн павильонмуд төсхәд, мал өскәчирин бригадсиг бас теткхлә, продукц гүртм гаргьлгин бөстиг бидн теткдз чадхдн. Зулг 1959—1960 джилмүдт 18 павильон, 6 комбинат төсхдз олзлгьнд өгтдхми, энн артельмүдин производствин эв-аргьнн зөвәр икдүлхми.

1960 джиләс авн хувц уйлгьна производствиг, парикмахерскийсиг, гос уйлгьиг, нань чиги цехмүдиг механизировать кехд ик оньг өгтдзәнә.

Долан джилин зурагьар күч-көләнә гарцин кемджә бөдлүлхиг тавн джилин эрпц күңәх төр промыслов коопаерацин көдләчирин өмн тавгдзәнә, 1960—1963 джилмүдин төрмүдин нег эрнн чинртә төрнн эн гидз әдн тоолдзәнә.

Бийсдән бәәх, олзлгдәд уга жөр-нбсән артельмүд ода чигн күңцднн олзлдз эс бәәхиг шидр Элетд болсн, промыслов коопаерацин Советин уполномоченсин республиканск совещань илдв. Улгүрнн: кевс, корзинк, цыновк болн килвр мебель кемд цехмүд секхиг, колбасн изделий кельгьн өрджүлхиг, тосхлатн-монгажн көдлмш бүрдәхиг, шифоньер, стулмуд, столмуд кемд мастерскойс тогтаху-иг, өмтнә патыр ясдг нань чигн тоотиг бүрдәхд делегатнр оньган өгч келцхәв.

Промыслов коопаерц делтрүлхд мана республикд ик эв-аргь бәәнә. Зулг промыслов коопаерацин көдләчирин эв-аргь кергтә, бийсдән бәәх кө-

рпнтәд, эв-аргьнн чикәр олзлад, бүрдәмжин көдлмш теткх зөвтә.

1959 джилин 10 сара продукц гаргьлтгьна зурагьан республикнн промысл. в коопаерацин көдләчирин 114 процент күңәхәв, нүр йовгч артели мүд: «1-е Мая» болн «Дружба» 1960 джилин 1-ч кварталин зура күңәж көлгьжәхдәнә. Хомутиковн-нертә артель (Элет), Горькийн-нертә (Западн район), «Заря» (Целин район) джилә зурагьан күңәж йовна.

Болв зәрм артельмүд оньдиндән зурагьан күңәхәхн улгүрнн: Юсти-нск района «40 лет Октябрә», Калшйск района «Туг», Приозерн района «Прогресс». Эн артельмүд зурагьн күңәж чадх эв-аргьтә, болв әднә гарчачнр үүрүмд: Гильдирин, Дорджнев, Погорелов көдлмштән шу-ндж көдлцхәхн, көдлмштән күңц сәәнәр медхш, Совхозмүд, колхозмүд болн селәдүдт мастерскойс уга, зулг-ганцнн района центрт бәәсн мастер-скойсарн төвкннә.

Оln өмтнә бәәдл-джиргьл теткхд партиин, советск болн эдл-ахун ор-гансд КПСС-н ЦК-н болн СССР-н Министрмүдин Советин тогтавр ик да-алгьвр даалгьдзәнә. Эн даалгьврн, өмнән бәәх ик төриг күңәхн төлә промыслов коопаерацин көдләчнр профсоюзн, комсомольск организа-циас болн өргн общественностәс ик дөнъ авх зөвтә. Эднәс иим дөнъ эс авхла, промыслов коопаерацин көдләчнр эн ик чинртә төриг бийсн күңә-ж чадшг.

Нидж дөнъ нөкд боллгьнә болн гардльнә улгүр Западн райком болн района күңәгч комитет үзүлджәнә. КПСС-н райкомин негдч селгәтр үр И. Ильин, күңәгч комитетин ахлач үр Н. Закостынов артелин көдлмшт оньдиндән орцлад, производствин зурагьан болзгасн урд күңәлгьнүр әднә көдлмшинн зөрүлнә. Горькийн-нертә артелин правлень ахр болзгнн эрпц өмтнә бәәдл джиргьл теткд 300 мингьгн арслнз үнтә ком-бинат төсхв. Чапаевин-нертә кол-хозас бишнхкдн, цуг колхозмүдт болн совхозмүдт өмтнә бәәдл-джир-гьл теткдг төчкә секдв.

Болв зүг делгү иим биш. Приозерн, Каспийск, Яшкульск районин болн Элет балгьнә промыслов артель-мүд ик гидг дөнъ-нөкд хәәджәнә. Эн артельмүд болм дүнхәг гермүд уга. Совхозмудин болн колхозмудин гарчачнр эн артельмүдт хувц үйдг мастерской, парикмахерск, гос үйдг цех секх гермүд өгхн. Эн. ик хадж-гьр йовдл.

«Оln өмтнә бәәдл-джиргьлнн тектвр ясурух керг-үүдлврин туск» тогтавр 1959 джилин майин 20-д, КПСС-н Хальмг обком болн Хальмг АССР-н Министрмүдин Совет батлдз авла, Болв эн тогтаврн бәәрин газрт күңц күңәдзәхш. Яшкульск, Приозерн, Каспийск районин гарчачнр күч-көлсчирин бәәдл-джиргьл тетк-льнн зулг промкоопаерацин болн пог-ребкоопаерацин керг гидз тоолцхәх бәәдлтә. Күч-көлсчирин бәәх бәәдл болн материалнь бәәдлинн оньдиндән ясурулж бөдлүлгьн — партиин советск болн цуг общественн органи-зацин күңәх керг.

КПСС-н ЦК-н Пленумиг төсдз, эн өдриг продукц гаргьлтгьна джилә зу-рагьан күңәж төсхар, республикнн промыслов коопаерацин көдләчнр социалистическ дөрвдә делтрүлджәнә.

К. ЧУРБАНОВ.

Хальмг промсоветин ахлач.